

Slovenski hmeljar

Prvi slovenski strokovni list za hmeljarstvo

Izhaja štirinajstnevno ♦ Naročnina Din 20.—, za inozemstvo Din 50.—; posamezna številka Din 2.— ♦ Uredništvo in uprava: Celje, Cankarjeva ul. 4, telefon 176

Leto VI

Celje, dne 5. julija 1935

Štev. 13

Ne bojte se prijateljev

Iz mnogih krajev prinašajo letos v naše uredništvo neke male, včasih prav lepo pisane živalice, ki da so se pojavile v nekaterih hmeljiščih, češ, da se boje, da bodo povzročile večjo škodo. Nekateri imenujejo te živalice »močeradke«, drugi zopet jih smatrajo za neke vrste stenice, vsi vprek pa iščejo primernega sredstva za zatiranje. Ker so vsi na krivem potu, je nujno potrebno, da zadevo teh »močeradkov« pojasnimo. Le žal, da nimamo potrebnih slik, da bi te »nove sovražnike hmelja« lahko tudi nazorno predočili.

Predvsem moramo ugotoviti, da so se »močeradki« pojavili le v tistih nasadih, kjer so nastopile v večji ali manjši meri tudi hmeljske uši in se moramo zato najprej o teh nekoliko pomeniti.

Hmeljska uš je uš-selivka, ki prezimi večnoma na češpljah, verjetno pa tudi drugod. Tu se spomladi izvalijo iz zimskih jajčec samice, ki brez oploditve izležejo krilate uši, male, črnorjave aphid-muhe, ki preletijo v hmeljišča in zaredijo tu znane listne uši, ki so v začetku belkaste, ko odrastejo, pa postanejo svetlo zelene. Vse te uši so samice, ki se plodijo dalje in imajo do jeseni 6—8 pokolenj tako, da ena sama aphid-muha zaredi tudi več milijonov uši. Avgusta-septembra se izležejo zopet krilate uši, tokrat tudi samci, ki odletijo zopet na češplje in razno grmičje, kjer po parenju zneso samice zimska jajčeca.

Hmeljske uši se drže na spodnji strani listov in na mladih poganjkih, kjer pridno sesajo rastlinski sok in s tem slabe rastlino; gornjo stran listov pa prevlečejo uši z neko sveflikasto, sladko prevleko, ki jo imenujemo mano ali medeno roso, tako da listi izgledajo kakor lakirani in se že od

daleč svetijo. Na to medeno roso se rade naselijo glivice sajavosti, tako da lakirani listi kmalu porčnijo in propadejo.

Uši utegnejo napraviti v hmeljišču obilo škode in zmanjšati pridelek za polovico, ako se pojavijo v večjem obsegu, kakor je to v takoimenovanih ušivih letih. Zato pa jih tedaj moramo zatirati, kakor smo že zadnjič med vprašanji in odgovori omenili, s tobačnim izvlečkom ali Aphidonom. Prav izvrstno se obnese Aphidon v 1/2% raztopini, ki ne pride skoro nič dražje kot tobačni izvleček in se tudi lahko kar primeša bakreno-apneni brozgi, če škropimo obenem proti peronospori.

V naravi pa je za vse poskrbljeno in tako imajo tudi hmeljske uši mnogo sovražnikov, ki jih srdito preganjajo in uničujejo ter so zato najboljši prijatelji hmeljarjev. To so predvsem razne pikapolonice ali božji voleki, ki so le mesojedi ter jim zlasti listne uši silno teknejo. Ena sama pikapolonica s svojim zarodom požre letno do 100.000 uši. Prav tako koristne so trepetalke, do 1 cm dolge črne mušice z rumenimi lisami na zadku, ki znesejo svoja jajčeca med uši, katere potem izlegle ličinke izsesavajo. Na isti način uničujejo uši tudi ličinke tenčičaric. Sovražniki uši so tudi razni najezdniki, ki znesejo svoja jajca prav v živo telo uši, katero potem izlegla ličinka do kože izsesa.

No in kaj je torej z našimi »močeradki«, katere so najbolj »künstni« že kar proglasili za neko novo vrsto stenice? To so ličinke od pikapolonic, največji sovražniki uši in zato naši najboljši prijatelji. Pikapolonica znese svoja rumenkasta jajčeca v male kupčke, iz katerih se prav kmalu izvale male, šestonoge, proti zadnjemu koncu »ošpičene« ličinke, ki so v začetku črne barve, prav hitro

rastejo, se večkrat levijo in menjajo barvo ter postanejo končno sivomodre barve z rdeče rumenimi pikami ter so odrasle 1 cm dolge. Dočim pri nas največji hmeljarji »močeradke« smatrajo za škodljivce, jih drugod otresajo z vrb, kjer jih je navadno največ, in nalašč nosijo v hmeljišča, da jim pomagajo zatirati uši.

Poleg obilice pikapolonic ter njenih ličink »močeradkov« je bilo opaziti letos v od uši napadenih nasadih tudi mnogo trepetalk, malih črnih mušic, katere so nekateri smatrali za aphid-muhe, ki prenašajo uši, dejansko pa so prav tako naše prijateljice, ki nam pridno pomagajo zatirati uši.

Ne bojte se torej prijateljev, ne sodite jih krivo in ne zatirajte pri njihovem koristnem delu! Le žal pa ti naši prijatelji ne zmorejo v močno okuženih nasadih sami uničiti vseh uši in si moramo tu že pomagati tudi sami s tem, da škropimo s tobaknim izvlečkom ali še bolje z Aphidonom. Ne odlašajte pa s škropljenjem prav nič in močno okužene nasade, ki jih letos tudi imamo nekaj, poškopite čim preje, da ne boste trpeli škode. Seveda bodo zaradi škropljenja tudi naši prijatelji, zlasti »močeradki«, nekoliko trpeli, pa to se žal ne dá preprečiti, prehudo pa menda tudi ne bo.

Pogrešeno osipavanje

Ponovni tozadevni poskusi so nesporno dokazali, da je osipavanje hmelja neobhodno potrebno. Hmeljska rastlina namreč izredno hitro raste in si mora v razmeroma prav kratkem času dobaviti znatne količine potrebnih hranilnih snovi iz zemlje. Prave korenine same pa tega ne zmorejo v zadostni meri. Zato od korenike do opore položeni del trt zasujemo, da odžene tu čim več tako imenovanih rosnih koreninic, ki zlasti v času cvetenja in zorenja pomagajo prehraniti rastlino.

Z osipanjem nastanejo v vrstah mali grebeni, nasipi, ki onemogočajo rast plevela okoli rastline; tako si z osipanjem prihranimo tudi nekaj okopavanja, zlasti tistega dragega ročnega z motiko okoli rastline. V grebenih se zemlja tudi čez dan bolj ogreje in ponoči bolj ohladi kakor pa na ravnem polju. Ker se zemlja bolj ogreje, se tudi rosne koreninice bolje razvijejo in ker se toplota jako izpreminja, se tudi hranilne snovi v zemlji hitreje razkrajajo ter preje pridejo rastlini v prid. Seveda pa se zemlja v grebenih tudi hitreje izsuši. Zato osipamo dvakrat, in sicer prvič prav plitko, da nastanejo le manjši grebeni. Suša namreč v začetku razvoja hmeljski rastlini zelo škoduje. Pa tudi zato prvo osipanje ne sme biti visoko, ker se v visokih grebenih zemlja premalo prezrača in na

ta način razvoj rosnih koreninic oslabi. Če bi zgodaj in prav visoko osipali, bi zasute trte lahko začele celó gniti. Pač pa osipamo pozneje še enkrat, in sicer zadnji čas pred cvetom ter tedaj pač osujemo že bolj visoko. V tem času se nam res ni treba več dosti bati suše, ker je hmelj že košat in sam prav izdatno obsenči zemljo ter s tem preprečuje prekomerno izhlapevanje vlage. Z drugim osipanjem pa tudi temeljito zatremo ves plevel, tako da je v času cveta in stvarjanja kobul, ko ne smemo več okopavati, hmeljišče lepo čisto.

O potrebi osipanja so naši hmeljarji prepričani in tudi redno osipajo. Pač pa osipajo radi prepozno, često šele, ko je hmelj dosegel že polovico opor. To smo opazili tudi letos in zato znova opozarjamo na to nepravilnost, ki se je deloma udomačila med našimi hmeljarji in često škodljivo vpliva na obilost in kakovost pridelka. Pri pregledu nasadov se dá namreč prav lahko ugotoviti, da je rastlina v tistih, ki so bili pravočasno osuti, mnogo bolj odrasla in kaže dosti več življenjske živahnosti kakor pa v tistih, kjer je položeni del trte vse predolgo ostal odkrit žgočemu soncu.

Seveda imajo hmeljarji za svoje nepravilno početje tudi svojo navidezno utemeljitev. Tako so letos bili mnenja, da ne kaže hiteti z osipanjem, ker preti suša, v grebenih pa se zemlja še bolj izsuši, kaka rahla vlaga od rose ali neizdatnega dežja pa še težje pride do koreninic. To je vse res. Toda vprav radi tega moramo osipati čim preje, ko je hmelj komaj 1 m visoko, seveda le prav plitko, če ne gre drugače, pa le z motiko rahlo pokrijemo tisti del trt od korenike do opore, samo da so čim preje pokrite. Na ta način se tu že zgodaj razvijejo rosne koreninice, ki bodo pomagale prehranjevati rastlino in v slučaju suše najpreje posrkale vsako, še tako nezatno vlago, ki jo prave korenine tudi v neosutem nasadu ne bi nikdar dosegle. Poleg tega pa neosuti del trt na žgočem soncu tudi preveč oleseni in bo prepozno zasut odgnal manj rosnih koreninic kakor pa v prvi mladosti. Popolnoma napačno, zlasti če preti nevarnost suše, pa je seveda, kakor nekateri tudi delajo, takoj prvič zgodaj osipati v visoke grebene. V tem primeru pač res utegne suša bolj škodovati in vprav radi tega moramo osipati dvakrat, prvič čim preje in čim najbolj plitko, drugič pa čim pozneje pred cvetenjem in bolj visoko. V slučaju hude suše in vročine pa drugo, torej visoko osipanje zlasti na lahkih zemljah lahko tudi opustimo, nikdar in v nobenem primeru pa ne prvega, plitkega! Tak način osipanja hmelja je pri nas najboljši in ga nujno zahtevajo naše vremenske raz-

mere; drugod, kjer so te docela drugačne, pa je seveda tudi način osipanja temu primeren.

Hmeljarji! Osipajte torej pravilno, da boste s pridelkom zadovoljni! Letos se seveda ne dá tozadevno nič več popraviti in bo marsikdo pridelal precej manj hmelja kakor bi ga lahko, če bi bil pravočasno prvič plitko osipal; zato pa si je treba to dobro zapomniti za v bodoče — ter se ne na docela napačen način skušati varovati suše. Vsak pameten kmetovalec in ne samo hmeljar se je vendar že lahko ponovno prepričal in končno že mora vedeti, da baš v skrbno okopanem in osutem krompirišču kakor hmeljišču izhlapeva znatno manj vlage in zato tudi rastline mnogo manj trpijo od suše kakor pa na steplanem, neokopanem in neosutem ter zapleveljenem zemljišču.

Razno

Produkcija piva v Nemčiji je znašala v pivovarškem letu 1934/35 skupno 36,883.409 hl, za 3,622,620 hl t. j. skoro 11 % več kakor v letu 1933/34, ko je znašala 33,260.790 hl; ni pa še dosegla one iz leta 1931/32 z 37,090.000 hl. Pač pa se je močno dvignila na Bavarskem, kjer je znašala leta 1931/32 še 10,860.000 hl, 1932/33 le 9,890.000 hl, leta 1933/34 zopet 10,170.000 hl in 1934/35 že 11,100.000 hl. Poraba hmelja je znašala v letu 1934/35 samo na Bavarskem okrog 25.000 stotov, v Nemčiji skupno pa nad 80.000 stotov, dočim je lanski pridelek hmelja znašal le nekaj nad 65.000 stotov in torej ne more kriti niti domače porabe. V takih okolnostih je seveda prav lahko oblasti ceno hmelju poljubno odrediti.

Tudi Belgija dobi nov provenienčni zakon po vzorcu češkoslovaškega, na podlagi katerega bo uvedla obvezno znamkovanje hmelja, uravnovesila površino nasadov, preprečila predprodajo hmelja in po potrebi tudi omejila uvoz inozemskega hmelja.

Regulacija površine hmeljišč v Nemčiji je že izvedena in je vsak hmeljar že prejel pismeni odlok, koliko hektarov hmeljskih nasadov sme imeti. V najkrajšem času pride na vsak nasad tudi napisna tablica, na kateri bo označen lastnik nasada, pristojna občina, površina nasada in število rastlin.

Hmeljarska poročila

Savinjska dolina: Stanje nasadov je prejšnjemu zelo neenakomerno. V pravočasno obrezanih je dosegla rastlina večinoma do vrha in odgnala številne stranske panoge, v slabših in zlasti pozno obrezanih pa je močno zaostala. Sicer pa je rastlina vseskozi zdrava in čvrsta, vendar zaradi hude suše in vročine polagoma zaustavlja rast in odganja v cvet. Zadnje dni je le padlo zopet nekaj dežja, kar bo tudi stanju nasadov še znatno v prid. — V kupčiji je položaj neizpremenjen in brez prometa.

Vojvodina: Hmeljski nasadi se dobro držé in zlasti zgodaj rezani obetajo prav dobro, pa tudi ostali

se lepo razvijajo. Semtertje se cele rastline naenkrat začno sušiti, čemur pa je menda vzrok le nezadosna pozornost pri osipavanju. — V kupčiji je nadalje mirno ter je bilo le nekaj brezpomembnih zaključkov za lanski pridelek po 15–20 Din za kg.

Češkoslovaška: Pri izredno suhem in vročem vremetu rastlina že zaostaja v rasti in odganja predčasno v cvet. Le izdatna vlaga bi mogla stanje nasadov še znatno popraviti. Sicer pa je v najboljših legah dosegla rastlina do vrha opor ali vsaj blizu in se precej razkošatila, v slabših pa je še močno zaostala. Rastlina je sicer zdrava, le v nekaterih legah se pri tej pasji vročini začenja nevarno širiti rdeči pajek, proti kateremu nekateri že škropé z žvepleno-apneno brozgo. Kjer je izvedljivo, se nasade tudi zaliva proti suši. — V kupčiji je nadalje mirno in prometa le malo. Tako notira sedaj lanski žateški pridelek 51–58 Din, oni iz Uštéka in Roudnic pa 44–49 Din za kg. V Žatcu je znamkovanih dosedaj 50.757 stotov letnika 1934.

Nemčija: Pri izdatni toploti in zadosni vlagi se je stanje nasadov znatno popravilo. Rastlina je že mnogokje dosegla do vrha opor ter je prav dobro razvita. Sicer se opaža semtertje nekaj peronospor, rdečega pajka in uši, vendar resnejše nevarnosti ni; vkljub temu pa so hmeljarji zaščitno že 2–3 krat škropili. Splošno se označuje stanje nasadov kot dobro. — Na tržišču je promet zopet živahnejši in se plačuje za lanski pridelek za domačo porabo Hallertau 84–111 Din, Hersbruck 77–84 Din, Tettnang 88–110 Din, Württemberg 73–75 Din, najboljši Baden 84–88 Din in Aischgrund 77 Din, za izvoz pa Hersbruck, Württemberg, Rheinpfalz in Baden 53–56 Din za kg. Ker mu je NHPD znižala ceno na 35 Din, se precej prodaja tudi predlanski pridelek, pa celo nekaj bal starejših letnikov je bilo prodanih po 14 Din za kg.

Francija: Pri toplem vremenu se je stanje nasadov znatno popravilo. Pač pa se pojavlja precej peronospora in se je s škropljenjem že pričelo. Prav tako nevarno so semtertje nastopile uši in je tudi proti tem že potrebno škropiti. Stanje nasadov je sicer zelo neenakomerno, vendar je v splošnem rastlina dosegla nad dve tretjini opor. — Tržišče je nadalje mirno in prometa malo, vendar se še vedno plačuje za lanski pridelek alzaški 47–56 Din in Nord do 27 Din za kg.

Poljska: Pri razmeroma ugodnem vremenu se je stanje nasadov vidno popravilo in je rastlina deloma dohitela zamujeno. — V kupčiji je položaj neizpremenjen.

Belgija: Pri toplem vremenu in zaenkrat še zadosni vlagi se hmeljska rastlina prav dobro razvija ter je na splošno zdrava, le v Alostu jo močno dajejo uši. — Tržišče je zelo mirno in prometa malo. Le bolj nominalno notira lanski pridelek Poperinghe 21 Din in Alost 22 Din, letošnji v predprodaji za oktober-november pa Poperinghe 20 Din za kg.

Anglija: Stanje nasadov je zelo neenakomerno. V splošnem je rastlina močno zaostala v razvoju; sicer pri sedanjem razmeroma ugodnem vremenu dobro napreduje, vendar se že pojavlja peronospora in, zlasti v Kentu, se močno širijo tudi uši. — Tržišče je nadalje mirno in prometa prav malo. Močno konkurenco domačemu povzročata zlasti ameriški hmelj, ki se ponuja v Londonu že zacarinjen po 36–40 Din za kg.

Amerika: Stanje nasadov je v splošnem prav dobro ter se je pri ugodnem vremenu znatno popravilo.

Spomladi se je sicer precej pojavljala sajavnost, ki pa je sedaj ponehala in tudi ni napravila znatnejše škode. — Tržišče je prav mirno in skoraj brez prometa. Izgleda, da so pivovarne precej krite in tako se cene nominalno še drže, dejansko pa že popuščajo. Nova ureditev vnovčenja hmelja gre le počasi od rok.

Najvišje cene, dejansko plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja raznih provenienc, so bile naslednje:

Nemčija (Hallertau)	95 Din
Anglija (Golding)	64 Din
Češkoslovaška (Zatec)	58 Din
Francija (falzaški)	54 Din
Jugoslavija (savinjski)	28 Din
Belgija (Alost)	24 Din
Poljska (wolinjski)	20 Din
Amerika (Oregon)	15 Din

Za razvedrilo

Nesebičnež.

Ona: »Oče se strinja s tem, da se vzameva, vendar zahteva, da še pet let počakava s poroko . . . Nikar ne delaj tako kislega obraza! Pomisli, dragi, da boš takrat še zmeraj dovolj mlad!«

On: »O, saj ne mislim nase.«

Čas je zlato.

Agent: »Kaj pa to pomeni? Prej ste mi rekli, naj pridem pozneje, zdaj me pa mečete na cesto.«

Trgovec: »Prej vas nisem utegnil.«

Kmetje, meščani, trgovci, obrtniki!

Zavarovalnica slovenskega ljudstva je le Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Zavaruje:

1. proti požaru, strelji in plinski razstrelbi: poslopja vsake vrste, dograjena pa tudi med gradnjo, vse premičnine, pohištvo, zvonove, poljske pridelke, **hmelj**, žito, krmo itd.;
2. proti razbitju in razpokam: zvonove, steklo;
3. v življenjskem oddelku: na doživetje in smrt, otroške dote, rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah in posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«;
4. sprejema nezgodna zavarovanja poedincev, društev, kolektivna delavska zavarovanja, potovalna zavarovanja, zavarovanja šoferjev, potnikov v avtu, zavarovanja zakonite dolžnosti jamstva v vseh oblikah, zavarovanja avtomobilov zoper poškodbo, požar in tatvino.

Za vsa pojasnila in nasvete v zavarovalnih zadevah se obračajte le na naše krajevne poverjenike po župnijah ter

v Celju

na podružnico Vzajemne zavarovalnice, palača Ljudske posojilnice, Vodnikova ulica 2, in

v Mariboru

na gosp. Franja Žebota, glavnega zastopnika Vzajemne zavarovalnice, Loška ulica števil. 10.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

Ljudska posojilnica v Celju

v novi, lastni palači

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

na voglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice